Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје

Финансиски извештаи
за годината завршена на
31 декември 2008

Содржина

Извештај на ревизорите

Финансиски извештаи

Биланс на состојба 1

Биланс на успех 2

Извештај за промените во капиталот 3

Извештај за паричниот тек 4

Белешки кон финансиските извештаи 5

КПМГ Македонија ДОО Скопје
Соравиа Центар Скопје 7ми кат
Ул. „Војвода Васил Аџиларски" бб
Скопје 1000
Република Македонија

Телефон +389 (2) 3135 220
Факс +389 (2) 3111 811
Е-пошта kpmg@kpmg.com.mk
Портал www.kpmg.com.mk

Извештај на ревизорот до акционерите на Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје

Извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје ("Банката") кои се состојат од билансот на состојба на 31 декември 2008 година и извештаите за билансот на успех, промените во капиталот и паричниот тек за годината тогаш завршена, како и осврт на значајните сметководствени политики и останатите белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството на Банката е одговорно за изготвување и реално прикажување на овие финансиски извештаи во согласност со Сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија. Оваа одговорност вклучува: дизајнирање, имплементирање и одржување на систем на интерни контроли соодветни за изготвување и реално прикажување на финансиските извештаи кои не содржат материјално значајни грешки, било да се резултат на измама или ненамерно направени грешки; избор и примена на соодветни сметководствени политики; и правење на сметководствени проценки кои се разумни на соодветните околности.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да искажеме мнение за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја извршивме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Овие стандарди изискуваат да се придржуваме на релевантните етички стандарди и да ја планираме и да ја извршиме ревизијата со цел да се здобиеме со разумна увереност дека финансиските извештаи не содржат материјално значајни грешки.

Ревизијата вклучува спроведување на процедури за добивање на ревизорски докази за износите и образложенијата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од нашите проценки, вклучувајќи ги и проценките на ризиците за значајни грешки во финансиските извештаи како резултат на измама или ненамерно направени грешки. Во проценувањето на овие ризици, ги разгледавме соодветните интерни контроли воспоставени во Банката за изготвување и реално прикажување на финансиските извештаи со цел да дизајнираме ревизорски процедури соодветни на околностите, но не и за да изразиме мнение за ефикасноста на интерните контроли воспоставени во Банката. Ревизијата исто така вклучува осврт на користените сметководствени

КПМГ Македонија ДОО Скопје е македонско друштво со ограничена одговорност и компанија–членка на КПМГ мрежата од независни компании поврзани преку KPMG International, швајцарска групација.

Регистрирано во Трговскиот Регистар на Република Македонија со ЕМБС: 5078598

Дан. бр. МК4030996107850

принципи и значајните проценки направени од раководството, како и оценка на адекватноста на прикажувањето на информациите во финансиските извештаи.

Ние сме убедени дека ревизорските докази кои ги добивме се достаточни и соодветни за да обезбедат основа за нашето мнение.

Мнение

Според наше мнение, финансиските извештаи реално и објективно ја прикажуваат финансиската состојба на Банката на 31 декември 2008 година, како и на нејзината финансиска успешност и нејзините парични текови за годината тогаш завршена, во согласност со Сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија.

Скопје, 30 април 2009 година

ОВЛАСТЕН РЕВИЗОР НА РМ
Гордана Никушевска

КПМГ Македонија ДОО
ДИРЕКТОР
Ѓорѓи Чучук

Биланс на состојба

На 31 декември

Во илјади денари	*Белешка*	2008	2007
Актива			
Парични средства и паричен еквивалент	*12*	210.350	456.444
Пласмани во други банки	*13*	310.884	462.642
Кредити на други банки	*14*	2.171.917	2.031.177
Вложувања	*16*	166.608	-
Недвижности и опрема	*17*	115.475	119.189
Нематеријални средства	*18*	1.833	2.207
Останата актива	*19*	12.901	9.119
Вкупна актива		2.989.968	3.080.778
Обврски			
Обврски по кредити	*20*	1.314.717	1.503.575
Посебна резерва за вонбилансни ставки	*21*	2.519	4.115
Обврски за данок од добивка		2.556	4.207
Останати обврски	*23*	5.206	4.812
Вкупно обврски		1.324.998	1.516.709
Капитал	*24*		
Акционерски капитал		932.400	932.400
Задржана добивка		100.901	80.979
Останати резерви		631.669	550.690
Вкупно капитал и резерви		1.664.970	1.564.069
Вкупно обврски и капитал и резерви		2.989.968	3.080.778

Белешките на страните 5 - 45 се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиските извештаи прикажани на страниците од 1 до 45 беа одобрени од Надзорниот Одбор на 30 април 2009 година и беа потпишани во нивно име од:

Г-дин Кенан Идризи
Главен Оперативен Директор

Г-дин Драган Мартиновски
Главен Извршен Директор

Биланс на успех

За годината завршена на 31 декември

Во илјади денари	***Белешка***	**2008**	**2007**
Приходи од камата	*6*	167.281	166.188
Расходи од камата	*6*	(37.895)	(48.726)
Нето приходи од камата		129.386	117.462
Приходи од провизии и надомести	*7*	11.758	18.332
Расходи од провизии и надомести	*7*	(2.951)	(4.834)
Нето приходи од провизии и надомести		8.807	13.498
Нето приходи од курсни разлики		5.067	528
Останати приходи од дејноста	*8*	4.570	1.776
		9.637	2.304
Приходи од дејноста		147.830	133.264
Нето загуба поради оштетување	*14,15*	5.308	1.063
Трошоци за вработените	*9*	(22.834)	(22.430)
Амортизација	*17,18*	(6.340)	(6.937)
Останати расходи од дејноста	*10*	(11.704)	(12.777)
Добивка пред оданочување		112.260	92.183
Данок од добивка	*11*	(11.359)	(11.204)
Добивка за годината		100.901	80.979

Белешките на страните 5 - 45 се составен дел на овие финансиски извештаи

Извештај за промените во капиталот

За годината завршена на 31 декември

Во илјади денари	**Акционер-ски капитал**	**Средства на резерви**	**Резерви на сигурност**	**Гарантен фонд**	**Задржана добивка**	**Вкупно**
Состојба на 1 јануари 2007	932.400	102.857	168.121	231.000	48.712	1.483.090
Добивка за годината	-	-	-	-	80.979	80.979
Вкупно признаени приходи и расходи	-	-	-	-	80.979	80.979
Распределба во средства на резерви	-	37.693	-	-	(37.693)	-
Распределба во резерви на сигурност	-	-	5.000	-	(5.000)	-
Распределба во гарантен фонд	-	-	-	6.019	(6.019)	-
Состојба на 31 декември 2007	932.400	140.550	173.121	237.019	80.979	1.564.069
Состојба на 1 јануари 2008	932.400	140.550	173.121	237.019	80.979	1.564.069
Добивка за годината	-	-	-	-	100.901	100.901
Вкупно признаени приходи и расходи	-	-	-	-	100.901	100.901
Распределба во средства на резерви	-	68.485	-	-	(68.485)	-
Распределба во резерви на сигурност	-	-	5.000	-	(5.000)	-
Распределба во гарантен фонд	-	-	-	7.494	(7.494)	-
Состојба на 31 декември 2008	932.400	209.035	178.121	244.513	100.901	1.664.970

Белешките на страните 5 - 45 се составен дел на овие финансиски извештаи

Извештај за паричниот тек

За годината завршена на 31 декември

Во илјади денари	*Белешка*	2008	2007
Паричен тек од основната дејност			
Добивка за годината		100.901	80.979
Корегирана за:			
Амортизација	*17,18*	6.340	6.937
Нето загуби / (ослободувања) поради оштетување	*14,15*	(5.308)	(1.063)
Посебна резерва за вонбилансни ставки		(1.596)	352
Нето приходи од камати	*6*	(129.386)	(117.462)
Данок од добивка		11.359	11.204
		(17.690)	(19.053)
Промена на пласмани во други банки		151.638	(25.675)
Промена во кредити на други банки		(129.686)	(266.955)
Промена во останатата актива		(3.782)	1,898
Промена во останати обврски		394	(1.449)
		874	(311.234)
Наплатени камати		161.655	169.242
Платени камати		(51.272)	(48.625)
Платен данок од добивка		(13.010)	(7.730)
Нето паричен тек од основната дејност		98.247	(198.347)
Паричен тек од инвестициона дејност			
Набавка на недвижности и опрема	*17*	(1.847)	(392)
Набавка на нематеријални средства	*18*	(405)	(1.359)
Приливи од вложувања		-	158.277
Набавени вложувања		(166.608)	-
Нето паричен тек од инвестиционата дејност		(168.860)	156.526
Паричен тек од финансирање			
Вратени обврски по кредити		(237.841)	(206.755)
Приливи од кредити		62.360	411.760
Нето паричен тек од финансирање		(175.481)	205.005
Нето (намалување) / зголемување на парични средства и паричен еквивалент		(246.094)	163.184
Парични средства и паричен еквивалент на 1 јануари		456.444	293.260
Парични средства и паричен еквивалент на 31 декември	*12*	210.350	456.444

Белешките на страните 5 - 45 се составен дел на овие финансиски извештаи.

Белешки кон финансиските извештаи

1. Општи информации

Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје ("Банката") е акционерско друштво во државна сопственост и е инкорпорирана на територијата на Република Македонија.

Адресата на регистрираното седиште на Банката е:

ул: "Вељко Влаховиќ" бр.26
1000 Скопје
Република Македонија

Основни активности на Банката се кредитирање на отпочнување со работа и развој на мали и средни претпријатија преку обезбедување среднорочни и долгорочни кредити, финансирање на извозот преку кредити одобрени за идентификувани приливи од извоз, издавање на финансиски гаранции за кредити одобрени за идентификувани приливи од извоз.

Исто така, согласно измените на Законот за основање на Македонска банка за поддршка на развојот, во 2006 година Банката формираше Гарантен фонд за издавање гаранции за обезбедување на плаќања по долгорочни кредити за инвестиции одобрени од страна на банки и други финансиски институции во Република Македонија на микро, мали и средни трговци, трговци-поединци и занаетчии, регистрирани во Република Македонија.

Кредитирањето на претпријатијата се врши преку банки посредници кои го преземаат крајниот ризик од наплата на побарувањата.

2. Основа за изготвување на финансиските извештаи

(а) Извештај за усогласеност

Финансиските извештаи се изготвени во согласност со Законот за Трговски Друштва и Правилникот за водење сметководство (Службен весник на РМ бр.94/2004, бр.11/2005 и бр.116/2005) освен во делот на признавање на одложено даночно средство согласно изискувањата на Меѓународниот сметководствен стандард МСС 12 Даноци на добивка (види белешка 3 (ж)).

(б) Основи за мерење

Финансиските извештаи се изготвени според историска вредност освен за:

- финансиските инструменти за тргување кои што се мерат по објективна вредност;

Белешки кон финансиските извештаи

2. Основа за изготвување на финансиските извештаи (продолжение)

(б) Основи за мерење (продолжение)

- средствата расположливи-за-продажба кои што се мерат по објективна вредност.

(в) Функционална и известувачка валута

Финансиските извештаи се прикажани во македонски денари ("МКД" или "денари"), кои се функционална валута на Банката. Освен каде што е наведено, финансиските информации се прикажани во илјади македонски денари.

3. Значајни сметководствени политики

Сметководствените политики прикажани во продолжение се применувани конзистентно за сите периоди прикажани во овие финансиски извештаи.

(а) Трансакции во странска валута

Трансакциите во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на трансакциите. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на денот на известувањето се превреднуваат во денари според средниот курс важечки на денот на билансот на состојба. Печалбите и загубите од курсните разлики од монетарните средства се разлика помеѓу амортизираната набавна вредност во денари на почеток на периодот, корегирани за ефективната камата и плаќањата во текот на периодот, и амортизираната набавна вредност во странска валута вреднувана според курсот важечки на крајот на периодот. Немонетарните средства и обврски кои се евидентираат по објективна вредност, искажани во странска валута на денот на известувањето се превреднуваат во денари според курсот важечки на денот на определување на објективната вредност. Курсните разлики произлезени од превреднување се признаваат во билансот на успех.

Девизните средства со кои што работи Банката се претежно евра (ЕУР). Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2008 и 2007 година беа како што следи:

	2008 МКД	2007 МКД
1 ЕУР	61.41	61.20

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(б) Камата

Приходот од камата и расходот од камата се признава во билансот на успех според методот на ефективна каматна стапка. Ефективната каматна стапка е стапката која точно ги дисконтира очекуваните идни парични плаќања и приливи во текот на очекуваниот век на финансиското средство или обврска (или каде што е соодветно, пократок период) на сегашната вредност на финансиското средство или обврска. Ефективната каматна стапка се утврдува при иницијалното признавање на средството или обврската и не се менува последователно. Пресметката на ефективната каматна стапка ги вклучува сите надоместоци платени или примени, трансакциски трошоци, дисконти или премии кои се составен дел на ефективната каматна стапка. Трансакциски трошоци се инкрементални трошоци кои директно можат да се припишат на стекнувањето, издавањето или отуѓувањето на финансиското средство или обврска.

Приходите и расходите од камати прикажани во билансот на успех вклучуваат:

- камати од финансиски средства и обврски по амортизирана набавна вредност со користење на методот на ефективна каматна стапка;
- камата од вложувања расположливи-за-продажба со користење на методот на ефективна каматна стапка.

(в) Провизии и надомести

Приходите и расходите од надомести и провизии кои се составен дел од ефективната каматна стапка на финансиските средства и обврски се вклучени во пресметката на ефективната каматна стапка.

Останатите приходи од надомести и провизии настануваат по основ на финансиски услуги кои ги извршува Банката во поглед на издавање на финансиски гаранции за гарантирање на наплата при извоз на краток рок.

За обезбедување на ризикот од ненаплатливост на издадените финансиски гаранции Банката зема финансиски гаранции од странски реосигурители во износ од 70% до 90% од износот на издадените гаранции. Приходите од провизии и надомести се признаваат кога соодветната услуга ќе се изврши.

Расходите од провизии и надомести настануваат по основ на финансиски услуги што ги добива Банката и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(г) Приходи од дивиденди

Приходите од дивиденди се признаваат кога ќе биде утврдено правото да се прими плаќањето. Дивидендите се прикажани како дел од нето приходите од тргување или приходи од дивиденди во зависност од соодветната класификација на инструментот.

(д) Грант од државата

Приходите од грантови од државата иницијално се признаваат како одложени приходи кога постои разумна сигурност дека тие ќе бидат применети и дека Банката ќе ги исполни условите поврзани со давањето на грантот. Грантовите од државата кои претставуваат надомест на трошоци кои ги реализирала Банката се признаваат во билансот на успех на периодична основа во периодот во кој трошоците се признаени.

(ѓ) Даноци

Данокот од добивка се состои од тековен и одложен данок. Данокот од добивка се признава во билансот на успех, освен кога се однесува за ставки коишто се однесени директно во капиталот и соодветниот данок од добивка се признава во капиталот.

Тековниот данок од добивка е очекувана даночна обврска од добивката пред оданочување за годината, применувајќи ја важечката даночна стапка или значајно усвоената на денот на билансот на состојба, и корекции на даночната обврска која се однесува на претходни години.

Одложениот данок се признава со користење на методата на билансот на состојба, и произлегува од времените разлики помеѓу сметководствената вредноста на средствата и обврските за потребите на финансиското известување и вредноста на истите за даночни цели. Одложеност данок не се признава за следните времени разлики: иницијално признавање на гудвил, иницијално признавање на средства или обврски во трансакции кои не се деловни комбинации и не влијаат врз добивката за сметководствени и даночни цели и разлики кои произлегуваат од вложувања во подружници и претпријатија под заедничка контрола до обемот до кој нема да се реализираат во блиска иднина. Одложениот данок се мери со примена на даночните стапки кои се очекува да се применат кога ќе се реализираат времените разлики врз основа на законите кои се усвоени или значајно усвоени на денот на известувањето.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(ѓ) Даноци (продолжение)

Одложени даночни средства не се признаат, бидејќи согласно постојните законски пропишани форми на годишна сметка и контен план не постои можност за прикажување на одложените даночни средства во книгите на Банката.

(е) Финансиски средства и обврски

(i) Признавање

Банката почетно ги признава кредитите и авансите, пласманите во други банки и обврските по кредити на денот кога тие се настанати. Сите останати финансиски средства и обврски почетно се признаваат на датумот на поramнување на кој што Банката станува странка на договорните одредби на инструментот.

(ii) Депризнавање

Банката ги депризнава финансиските средства кога ги губи правата од договорот за паричните текови од средството, или кога ги пренесува правата на паричните текови од средството со трансакција во која сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство се пренесени на друг. Секој остаток од пренесените финансиски средства кои се креирани или задржани од Банката се признаваат како посебно средство или обврска.

Банката ги депризнава финансиските обврски кога обврските определени во договорите се подмирени, откажани или истечени.

(iii) Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во билансот на состојбата само кога Банката има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да ги поramни трансакциите на нето основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

Приходите и расходите се презентираат на нетна основа само доколку тоа е дозволено со сметководствените стандардите, или за добивки и загуби кои што произлегуваат од групи на слични трансакции.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(е) Финансиски средства и обврски (продолжение)

(iv) Принцип на мерење според амортизирана вредност

Амортизираната набавна вредност на финансиско средство или финансиска обврска е износот според кој што финансиското средство или обврска се мерат при почетното признавање, намален за отплатите на главницата, плус или минус акумулираната амортизација со употреба на методот на ефективна каматна стапка на било која разлика помеѓу почетно признаениот износ и износот при доспевањето, намален за евентуалните загуби поради оштетување.

(v) Принцип на мерење според објективна вредност

Објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски се базира на нивната котирана пазарна цена на активен пазар. За останатите финансиски инструменти објективната вредност се утврдува со користење на техники за вреднување.

Техниките за вреднување вклучуваат техника на нето сегашна вредност, метод на дисконтирани парични текови, споредба со слични инструменти за кои постојат пазарни цени и модели на вреднување.

(vi) Загуби поради оштетување

На секој датум на билансот на состојба Банката проценува дали постојат објективни докази за оштетеност на финансиските средствата кои не се мерат според објективна вредност. Финансиските средства се оштетени кога објективни докази покажуваат дека оштетувањето настанало по почетното признавање на средството, и истото има влијание на идните парични текови кои можат веродостојно да се проценат.

Банката издвојува загуби поради оштетување согласно *Одлуката на НБРМ за утврдување на методологијата за класификација на активните биланси и вонбиланси позиции на банката според степенот на нивната ризичност* (Службен весник бр. 50/01-3516, 21/02-20, 21/02-21, 80/06-3). Согласно оваа одлука, Банката ги класификува сите поединечни активни биланси и вонбиланси позиции во групи според степенот на нивната ризичност и врши проценка на износот на загуби поради оштетување.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(е) Финансиски средства и обврски (продолжение)

(vi) Загуби поради оштетување (продолжение)

Објективен доказ дека финансиските средства (вклучувајќи ги и сопственичките хартии од вредност) се оштетени може да вклучува доцнење или неисполнување на обврските на должникот, реструктуирање на кредитот од страна на Банката според услови кои Банката инаку не ги одобрува, индикации дека должникот или издавачот на хартиите од вредност банкротирале, исчезнување на активен пазар за хартиите од вредност, или други воочливи информации за група на средства како што се негативни промени во платежниот статус на должникот или издавачот на хартиите од вредност во групата, или економски услови кои соодветствуваат со неисполнување на обврските во групата.

Загубите поради оштетување се признаваат во билансот на успех и се рефлектирани во сметката за посебна резерва за кредити и аванси. Каматата на оштетените средства продолжува да се признава преку амортизација на дисконтот.

Доколку во наредниот период износот на загубата поради оштетување се намали, загубата се анулира низ билансот на успехот.

Загубата поради оштетување на вложувањата расположливи-за-продажба се признава со пренесување на разликата помеѓу амортизираната набавна вредност и тековната објективна вредност од капиталот во билансот на успех. Доколку во последователен период, загубата поради оштетување на расположливите-за-продажба должнички инструмети се намали, загубата се анулира низ билансот на успех.

Секое последователно зголемување на објективната вредност на оштетени расположливи-за-продажба сопственички хартии од вредност се признава директно во капиталот.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(ж) Парични средства и паричен еквивалент (продолжение)

Паричните средства и паричниот еквивалент го сочинуваат паричните средства во благајна, депозитите по видување кај банките, депозитите во Народна Банка на Република Македонија ("НБРМ"), како и високоликвидните хартии од вредност со оригинален рок на достасаност од три или помала од три месеци, кои се предмет на незначителен ризик од промена во нивната објективна вредност, и кои се користат од Банката во управување со краткорочни обврски, вклучувајќи ги благајничките записи со кои може да се тргува на секундарен пазар.

Паричните средства и паричниот еквивалент се евидентираат по амортизирана набавна вредност во билансот на состојба.

(з) Кредити и аванси одобрени од Банката

Кредитите и авансите одобрени од Банката се оние кредити и аванси со кои се обезбедуваат парични средства на клиентот и се разликуваат од оние кои се креираат со намера за остварување на профит на краток рок.

Кредитите и авансите одобрени од Банката почетно се признаваат по објективна вредност вклучувајќи ги и директните трансакциски трошоци, а последователно се мерат по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

(ѕ) Вложувања

Вложувањата почетно се искажуваат по нивната набавна вредност, којашто е објективна вредност на дадениот надоместок за истите, зголемена за директните трансакциски трошоци и последователно се мерат во зависност од нивната класификација.

(i) Вложувања чувани-до-достасаност

Средствата чувани-до-достасаност се финансиски средства со фиксни или одредени периоди на отплата и со фиксен период на достасаност кои Банката има намера и можност да ги чува до периодот на достасување.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(s) Вложувања (продолжение)

(i) Вложувања чувани-до-достасаност (продолжение)

Средствата чувани-до-достасаност се проценуваат по амортизирана набавна вредност, со употреба на методот на ефективна каматна стапка. Продажба или рекласификација на значителен износ на средствата чувани-до-достасаност далеку од нивниот период на достасување ќе предизвика рекласификација на сите средства чувани-до-достасаност како расположливи-за-продажба, а Банката нема да може да класификува вложувања како чувани-до-достасаност во тековната и следните две години.

(ii) Вложувања расположливи-за-продажба

Вложувањата расположливи-за-продажба се финансиски средства кои не се чуваат заради тргување, кои не се одобрени од Банката, ниту се чуваат до периодот на достасување. Инструментите расположливи-за-продажба ги вклучуваат вложувањата во сопственички инструменти.

Вложувањата расположливи-за-продажба се прикажуваат според нивната објективна вредност, со исклучок за финансиските средства коишто немаат котирана пазарна цена и чијашто објективна вредност не може веродостојно да се измери, коишто се мерат по набавна вредност намалена за загубите поради оштетување.

Приходот од камата се признава во билансот на успех со употреба на методот на ефективна каматна стапка. Приходот од дивиденда се признава кога на Банката ќе и биде утврдено правото да се прими плаќањето. Печалбите или загубите од курсни разлики на должничките инструменти расположливи-за-продажба се признаваат во билансот на успех.

Промените во објективната вредност на вложувањата расположливи-за-продажба се евидентираат во капиталот се додека вложувањата не се продадени или оштетени кога износот признаен во капиталот се носи во билансот на успех.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(и) Недвижности и опрема

(i) Признавање и мерење

Недвижностите и опремата се искажани според набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради оштетување.

Набавната вредност ги вклучува трошоците кои што се директно поврзани со стекнувањето на средството. Набавениот софтвер кој е неопходен за функционирање на соодветната опрема се признава како дел од таа опрема.

(ii) Последователни издатоци

Издатоците направени за замена на дел од недвижностите и опремата се додаваат на сметководствената вредност на средството кога е веројатно дека ќе има идни економски користи за Банката и трошоците на истиот може да се измерат веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Трошоците на секојдневното одржување на недвижностите и опремата се признаваат во билансот на успех како трошоци како што настануваат.

(iii) Амортизација

Амортизацијата на недвижностите и опремата се пресметува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот проценет корисен век на употреба.

Годишните стапки на амортизација, според нивниот проценет корисен век на употреба, за тековниот и претходниот период, се како што следи:

	%
Згради	2.5
Мебел и опрема	10 до 25
Моторни возила	25

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(ј) Нематеријални средства

(i) Признавање и мерење

Нематеријалните средства набавени од Банката се искажани според набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради оштетување.

(ii) Последователни издатоци

Последователните издатоци се капитализираат само кога ја зголемуваат идната економска полезност вклучена во специфичното средство на кое се однесуваат. Сите останати издатоци се признаваат во билансот на успех како трошоци како што настануваат.

(iii) Амортизација

Амортизацијата се признава по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот проценет корисен век на употреба.

Годишните стапки на амортизација, според нивниот проценет корисен век на употреба за тековниот и претходниот период, се како што следи:

	%
Софтвер и лиценци	25

(к) Загуби поради оштетување на нефинансиските средства

Нефинансиските средства на Банката, се разгледуваат на секој датум на изготвување на билансот на состојба со цел да се определи дали постојат објективни докази за оштетување. Ако постои ваква индикација, се проценува износот на средството кој би бил наплатлив.

Загуба поради оштетување се признава доколку сметководствената вредност на дадено средство или за единицата која генерира пари, а на која и припаѓа средството, го надминува неговиот надоместлив износ. За средството што не создава во голема мера независни парични приливи, надоместувачкиот износ се утврдува за единицата која генерира пари, а на која и припаѓа средството.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(к) Загуби поради оштетување на нефинансиските средства (продолжение)

Единицата која генерира пари е најмалата група на средства која може да се идентификува којашто генерира парични приливи од континуирана употреба коишто во голем степен се независни од парични приливи од други средства или групи на средства. Загубите поради оштетување се признаваат во билансот на успех.

Надоместувачкиот износ на дадено средство или за единицата која генерира пари претставува повисокиот износ од нето продажната цена на средството и неговата употребна вредност. При проценката на употребната вредност, проценетите идни парични текови се дисконтираат до нивната сегашна вредност со употреба на дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и ризиците специфични за средството.

Загубата поради оштетување на дадено средство се анулира доколку постои индикација дека загуба поради оштетување признаена за средството можеби веќе не постои и има промени во проценките користени за утврдување на надоместувачкиот износ.

Зголемената сметководствена вредност на дадено средство, како резултат на анулирање на загуба поради оштетување, не треба да ја надмине сметководствената вредност која би била определена (нето од амортизацијата) кога не би била признаена загуба поради оштетување на средството во претходните години.

(л) Резервирања

Резервирање се признава во билансот на состојба кога Банката како резултат на минат настан има сегашна законска или изведена обврска која може веродостојно да се измери и е веројатно дека ќе има одлив од Банката за подмирување на обврската. Резервирањата се утврдуваат со дисконтирање на очекуваните идни парични текови користејќи дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и каде што е потребно, ризиците, специфични за обврската.

Резервирање за неповолни договори се признава кога очекуваните користи од договорот за Банката се помали од неизбежните трошоци за исполнување на обврските според договорот.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(л) Резервирања (продолжение)

Резервирањето се утврдува по сегашната вредност од пониската вредност од очекуваните трошоци за откажување на договорот и сегашната вредност на очекуваните нето трошоци за продолжување на договорот. Пред да се утврди резервација, Банката признава загуба поради оштетување на средствата поврзани со договорот.

(м) Користи за вработените

(i) Планови за дефинирани придонеси

Банката плаќа придонеси во пензиските фондови во согласност со барањата на македонските закони. Придонесите кои се утврдуваат врз основа на платата на вработените се уплаќаат во пензиските фондови, кои што се одговорни за исплата на пензиите. Банката нема дополнителна обврска за плаќање по основ на овие планови.

Обврските за уплата на придонеси во плановите за дефинирани придонеси се признаваат како расход во билансот на успех кога се пресметуваат.

(ii) Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие.

Банката признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како бонус и доколу Банката има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

(iii) Останати долгорочни користи за вработените

Согласно македонската законска регулатива Банката исплаќа две просечни плати на вработените во моментот на заминување во пензија и јубилејни награди согласно критериумите утврдени во Општиот колективен договор.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(н) Средства и обврски од комисионо работење

Средствата и обврските управувани во име и за сметка на банки се вклучени во билансот на состојба на нето основа. Нето обврските прикажани во билансот на состојба претставуваат времена разлика помеѓу наплатата или исплатата на обврските за сметка на банките.

(њ) Акционерски капитал и резерви

(i) Обични акции

Обичните акции се класификувани како капитал. Инкременталните трошоци директно поврзани со издавање на обични акции и опции на акции се признаваат како намалување од капиталот.

(ii) Откуп на сопствени акции

Кога Банката откупува сопствени акции, износот на платениот надомест, вклучувајќи ги и директните зависни трошоци, се признаваат како намалување во капиталот. Откупените акции се класифицираат како сопствени акции и претставуваат негативна ставка во вкупниот капитал. Кога сопствените акции последователно се продадени, добиениот износ се признава како зголемување во капиталот, и вишокот или кусокот од трансакцијата се пренесува на/од премија од акции.

(iii) Дивиденди

Дивидендата што и припаѓа на Државата согласно законската регулатива се распределува во резерви на Банката.

Белешки кон финансиските извештаи

4. Управување со финансиски ризици

(а) Вовед

Банката е изложена на следните ризици од употреба на финансиските инструменти:

- кредитен ризик
- ризик на ликвидност
- пазарни ризици.

Оваа белешка претставува информација за изложеноста на Банката на секој од овие ризици, целите, политиките и начините за мерење и управување со ризиците на Банката.

Рамка на управување со ризици

Надзорниот Одбор има целосна одговорност врз воспоставувањето и следењето на политиките за управување со ризиците. Надзорниот Одбор на Банката е одговорен за развој и следење на политиките за управување со ризиците по одделни области.

Политиките за управување со ризик на Банката се воспоставени за да ги идентификуваат и анализираат ризиците со кои се соочува Банката, за поставување на соодветни лимити и контроли за ризиците, и да ги следи ризиците и усогласеност со лимитите. Политиките и системите за управување со ризик редовно се следат и анализираат, дали ги рефлектираат промените во пазарните услови, и понудените производи и услуги. Банката, преку обуки и процедури и политики за управување, има за цел да создаде конструктивна контролна средина, каде сите вработени ќе ги разберат своите улоги и задолженија.

Одборот за ревизија на Банката е одговорен за следење на усогласеноста со политиките и процедурите за управување со ризици, и за следење на адекватноста на политиката за управување со ризик во релација со ризиците со кои се соочува Банката. Одборот за ревизија во извршувањето на овие функции е потпомогнат од страна на внатрешната ревизија. Внатрешната ревизија врши редовни и периодични ревизии на интерните контроли и процедури за управување со ризик, и овие резултати ги презентира до Одборот за ревизија.

Белешки кон финансиските извештаи

4. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(б) Кредитен ризик

Кредитен ризик е ризик од финансиска загуба на Банката доколку клиент или договорна странка од финансиски инструмент не успее да ги исполни своите договорни обврски, и воглавно произлегува од дадените кредити и аванси на други банки, пласмани во други банки и вложувања во хартии од вредност. Со цел управување со ризик Банката ги зема во предвид и ги разгледува збирно сите елементи од изложеноста на кредитниот ризик (како индивидуалниот ризик на неисполнување на обврските на должникот).

Управување со кредитниот ризик

Надзорниот Одбор ја делегира својата одговорност за управување со кредитен ризик на Кредитниот Одбор кој ги одобрува сите кредитни изложености до 10% од сопствените средства на Банката. Сите кредитни изложености над 10% од сопствените средства на Банката ги одобрува Надзорниот Одбор. Секторот за кредитирање во Банката е одговорен за контрола на кредитниот ризик на Банката, вклучувајќи:

- *Изготвување на кредитни политики* вклучувајќи ги барањата за покриеноста на изложеноста со обезбедување, проценка на кредитната способност на барателот на кредит, класификација според ризична категорија и известување, потребна документација и правни процедури, како и усогласеност со законските барања.

- *Контрола и проценка на кредитниот ризик*. Секторот за кредитирање ги следи сите кредитни изложености во однос на воспоставените лимити, пред да бидат одобрени на клиентите.

- *Следење на концентрацијата на изложеноста* по географски и индустриски сегменти (за кредити и аванси), и по издавач, оценка од институции за кредитен рејтинг, ликвидност на пазарот и земја (за вложувања).

- *Класификација на кредитната изложеност на Банката* според степенот на ризик од финансиска загуба со која се соочува Банката и фокусирање на управувањето со ризиците. Системот за класификација се користи при одредување дали загуба за оштетување е потребна. Тековната класификација на Банката се состои од шест степена кои ги рефлектираат различните нивоа на ризик и расположливото обезбедување.

Белешки кон финансиските извештаи

4. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(б) Кредитен ризик (продолжение)

Управување со кредитниот ризик (продолжение)

Секторот за кредитирање е должен да ги имплементира и следи кредитните политики и процедури на Банката. Исто така е одговорен и за квалитетот на кредитното портфолио, како и за надгледување и контрола на сите кредитни ризици.

Внатрешната ревизија врши редовни контроли на работењето на Секторот за кредитирање.

Изложеност на кредитен ризик

Во илјади денари	*Белешка*	Пласмани во други банки 2008	Пласмани во други банки 2007	Кредити на други банки 2008	Кредити на други банки 2007	Кредити и аванси дадени на останати клиенти 2008	Кредити и аванси дадени на останати клиенти 2007	Вложувања 2008	Вложувања 2007
Сметководствена вредност	*13,14,15,16*	310.884	462.642	2.171.917	2.031.177	-	-	166.608	-
Поединечно оштетени									
Ризична категорија А		-	-	2.211.881	2.066.774	-	-	-	-
Ризична категорија Б		-	-	-	-	-	-	-	-
Ризична категорија В		-	-	-	-	-	-	-	-
Ризична категорија Г		-	-	-	-	-	-	-	-
Ризична категорија Д		-	-	85.575	100.610	36.709	31.349	-	-
Бруто износ		-	-	2.297.456	2.167.384	36.709	31.349		-
Посебна резерва		-	-	(125.539)	(136.207)	(36.709)	(31.349)	-	-
Сметководствена вредност		-	-	2.171.917	2.031.177	-	-	-	-
Ниту доспеани ниту оштетени									
Ризична категорија А		310.884	462.642	-	-	-	-	166.608	-
Сметководствена вредност		310.884	462.642	-	-	-	-	166.608	-
Вкупно сметководствена вредност		310.884	462.642	2.171.917	2.031.177	-	-	166.608	-

Белешки кон финансиските извештаи

4. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(б) Кредитен ризик (продолжение)

Оштетени кредити и хартии од вредност

Оштетени кредити и хартии од вредност се такви кредити и хартии од вредност за кои што Банката врз основа на *Одлуката на НБРМ за утврдување на методологијата за класификација на активните билансни и вонбилансни позиции на банката според степенот на нивната ризичност* ("Одлуката") одредила дека има потреба од издвојување на загуби поради оштетување. Сите кредити се класификувани од А до Д ризична категорија според деновите на доцнење и други критериуми утврдени во истата одлука.

Достасани, но не оштетени кредити

Кредити и хартии од вредност кај кои договорната камата и главница се достасани, но Банката верува дека не е соодветно да се пресмета загуба поради оштетување, поради износот на расположливото обезбедувањето или степенот на наплата.

Посебна резерва

Банката пресметува посебна резерва која претставува проценка на настанатите загуби поради оштетување во кредитното портфолио. Главни компоненти на оваа посебна резерва е специфичната посебна резерва која се однесува на индивидуално значајните изложености како што е дефинирано во Одлуката и општа посебна резерва за група на хомогени средства во однос на загубите кои се настанати, но не се идентификувани кај кредити кои се индивидуално разгледувани за оштетеност.

Политика на отпис

Банката отпишува износ на кредит / хартија од вредност (и соодветната посебна резерва) кога Надзорниот Одбор ќе одреди дека кредитот / хартиите од вредност се ненаплативи. Одлуката се донесува по разгледување на информации како значајни промени во финансиската позиција на должникот / издавачот на хартиите од вредност, доколку должникот / издавачот не е во можност да ги подмири своите обврски, или дека износот од реализација на обезбедувањето нема да биде доволен да се подмири целата изложеност.

Белешки кон финансиските извештаи

4. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(б) Кредитен ризик (продолжение)

Анализата на бруто и нето (намалени за посебна резерва) износите за индивидуално оштетените средства по ризична категорија е како што следи:

Во илјади денари	*Белешка*	Кредити на други банки		Кредити и аванси дадени на останати клиенти	
		Бруто	Нето	Бруто	Нето
31 декември 2008					
Ризична категорија А	*14,15*	2.211.881	2.171.917	-	-
Ризична категорија Б		-	-	-	-
Ризична категорија В		-	-	-	-
Ризична категорија Г		-	-	-	-
Ризична категорија Д		85.575	-	36.709	-
Вкупно		2.297.456	2.171.917	36.709	-
31 декември 2007					
Ризична категорија А	*14,15*	2.066.774	2.031.177	-	-
Ризична категорија Б		-	-	-	-
Ризична категорија В		-	-	-	-
Ризична категорија Г		-	-	-	-
Ризична категорија Д		100.610	-	31.349	-
Вкупно		2.167.384	2.031.177	31.349	-

Белешки кон финансиските извештаи

4. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(б) Кредитен ризик (продолжение)

Банката ја следи концентрацијата на кредитниот ризик по сектор и по географска локација. Анализата на концентрацијата на кредитниот ризик на датумот на известување е како што следи:

Во илјади денари	*Белешка*	Пласмани во други банки 2008	2007	Кредити на други банки 2008	2007	Вложувања 2008	2007
Сметководствена вредност	*13,14,16*	310.884	462.642	2.171.917	2.031.177	166.608	-
Концентрација по сектор							
Државни органи		-	-	-	-	166.608	-
Банки		310.884	462.642	2.171.917	2.031.177	-	-
Концентрација по локација							
Земји од ЕУ		310.884	462.642	-	-	-	-
Република Македонија		-	-	2.171.917	2.031.177	166.608	-
		310.884	462.642	2.171.917	2.031.177	166.608	-

Концентрацијата по локација за кредити и аванси се мери според локацијата на должникот. Концентрацијата по локација за вложувања се мери според локацијата на издавачот на хартиите од вредност.

Белешки кон финансиските извештаи

4. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(в) Ризик на ликвидност

Ризикот на ликвидност е ризик дека Банката ќе западне во потешкотии во исполнување на своите финансиски обврски.

Управување со ризик на ликвидност

Банката при управување со ликвидноста води сметка, колку што е можно подолгорочно, секогаш да има доволно ликвидни средства за исполнување на обврските кога ќе достасаат, под нормални и невообичаени услови, без да настанат неприфатливи загуби или штета врз репутацијата на Банката.

Секторот за средства и ликвидност добива информации од другите сектори во однос на ликвидносниот профил на нивните финансиски средства и обврски како и детали за другите проектирани парични текови кои произлегуваат од проектираните идни операции. Секторот за средства и ликвидност оддржува портфолио на краткорочни ликвидни средства, воглавно составени од краткорочни ликвидни хартии од вредност и пласмани во други банки, со цел да се обезбеди соодветна ликвидност на Банката.

Дневната ликвидност и пазарните услови редовно се следат. Сите политики и процедури за ликвидноста се предемет на разгледување и одобрување од Надзорниот Одбор на Банката. Извештаите за ликвидност, се доставуваат до НБРМ на месечна основа.

Изложеност на ризик на ликвидност

Банката има пристап до различни извори за финансирање. Средствата се обезбедуваат преку позајмици и акционерски капитал. Ова ја зголемува флексибилноста за финансирање, ја ограничува зависноста од поединечни извори на финансирање и ги намалува трошоците. Банката тежнее да одржува рамнотежа меѓу континуитетот во финансирањето и флексибилноста преку употреба на обврски со различен период на достасување.

Исто така, како дел од стратегијата за управување со ризикот на ликвидност, Банката одржува портфолио на високоликвидни средства.

Белешки кон финансиските извештаи

4. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(в) Ризик на ликвидност (продолжение)

Резидуален договорен рок на достасување на финансиски обврски

Во илјади денари	*Белешка*	Сметко-водствена вредност	Бруто номинален прилив / (одлив)	До 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години
31 декември 2008								
Недеривативни обврски								
Обврски по кредити	*20*	1.314.717	(1.314.717)	(28.506)	(31.126)	(68.122)	(214.728)	(972.235)
Останати обврски	*23*	5.206	(5.206)	(562)	(2.556)	-	(2.088)	-
		1.319.923	(1.319.923)	(29.068)	(33.682)	(68.122)	(216.816)	(972.235)
Преземени обврски за кредитирање	*25*	-	(59)	(59)	-	-	-	-
		1.319.923	(1.319.982)	(29.127)	(33.682)	(68.122)	(216.816)	(972.235)
31 декември 2007								
Недеривативни обврски								
Обврски по кредити	20	1.503.575	(1.503.575)	-	(57.377)	(57.377)	(243.395)	(1.145.426)
Останати обврски	23	4.812	(4.812)	(2.102)	(39)	(2.671)	-	-
		1.508.387	(1.508.387)	(2.102)	(57.416)	(60.048)	(243.395)	(1.145.426)
Преземени обврски за кредитирање	*25*	-	(29.499)	(29.499)	-	-	-	-
		1.508.387	(1.537.886)	(31.601)	(57.416)	(60.048)	(243.395)	(1.145.426)

Белешки кон финансиските извештаи

4. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(в) Ризик на ликвидност (продолжение)

Табелата ги прикажува недисконтираните парични текови на финансиските обврски и непризнаените обврски за кредитирање на Банката на основа на нивниот најран договорен рок на достасување. Паричните текови кои што Банката очекува да настанат се разликуваат од договорените.

Бруто номиналниот прилив / (одлив) прикажан во табелата е договорниот, недисконтиран паричен тек на финансиските обврски или обврски за кредитирање.

(г) Пазарни ризици

Пазарен ризик е ризикот дека промените во пазарните цени, како промена во каматните стапки, промена во цена на капиталот, девизните курсеви и кредитните маржи (кои не се однесуваат на промена во кредитната способност на должникот / издавачот на хартии од вредност) ќе влијаат на приходот на Банката или на вредноста на поседуваните финансиски инструменти. Целта на управување со пазарен ризик е да се управува и контролира изложеноста на пазарен ризик во рамки на прифатливи параметри, со оптимизирање на повратот.

Управување со пазарни ризици

Изложеност на каматен ризик - портфолио кое не се чува за тргување

Банката е изложена на ризик од променливост на каматните стапки како резултат на тоа што каматоносните средства и каматоносните обврски достасуваат или нивната каматна стапка се менува во различен период или во различни износи. Во случај на средства и обврски со променливи каматни стапки, Банката е исто така изложена на основниот ризик, кој произлегува од различниот начин на менување на променливите каматни стапки, како што се на пример ЛИБОР и различни видови на камати.

Активностите за управување со ризикот се наменети за оптимизирање на нето приходите од камати, со пазарни каматни стапки кои се конзистентни со деловните стратегии на Банката. Банката одобрува кредити под исти услови на сите банки учеснички, и при тоа за секоја кредитна линија однапред е дефинирана соодветно каматната маржа за Банката.

Белешки кон финансиските извештаи

4. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(г) Пазарни ризици (продолжение)

Анализата на неусогласеноста на каматните стапки, на портфолиото кое не се чува за тргување е како што следи:

Во илјади денари	***Белешка***	**Сметко-водствена вредност**	**До 1 месец**	**Од 1 до 3 месеци**	**Од 3 месеци до 1 година**	**Од 1 до 5 години**	**Над 5 години**
31 декември 2008							
Парични средства и паричнен еквивалент	*12*	210.350	210.350	-	-	-	-
Пласмани во други банки	*13*	310.884	310.884	-	-	-	-
Кредити на други банки	*14*	2.171.917	86.570	33.270	299.886	1.696.207	55.984
Останата актива	*19*	12.901	4.487	123	587	5.000	2.704
		2.706.052	612.291	33.393	300.473	1.701.207	58.688
Обврски по кредити	*20*	(1.314.717)	(28.506)	(31.126)	(68.122)	(214.728)	(972.235)
Останати обврски	*23*	(5.206)	(562)	(2.556)	-	(2.088)	-
		(1.319.923)	(29.068)	(33.682)	(68.122)	(216.816)	(972.235)
		1.386.129	583.223	(289)	232.351	1.484.391	(913.547)
31 декември 2007							
Парични средства и паричнен еквивалент	*12*	456.444	456.444	-	-	-	-
Пласмани во други банки	*13*	462.642	462.642	-	-	-	-
Кредити на други банки	*14*	2.031.177	147.772	80.031	496.630	1.180.691	126.053
Останата актива	*19*	9.119	3.894	581	248	1.364	3.032
		2.959.382	1.070.752	80.612	496.878	1.182.055	129.085
Обврски по кредити	*20*	(1.503.575)	-	(57.377)	(57.377)	(229.507)	(1.159.314)
Останати обврски	*23*	(4.812)	(2.102)	(39)	(2.671)	-	-
		(1.508.387)	(2.102)	(57.416)	(60.048)	(229.507)	(1.159.314)
		1.450.995	1.068.650	23.196	436.830	952.548	(1.030.229)

Белешки кон финансиските извештаи

4. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(г) Пазарни ризици (продолжение)

Банката дополнително врши анализа на сензитивност на финансиските средства и обврски на промени во различните стрес сценарија на промена на каматните стапки. Стандардните сценарија се изготвуваат под претпоставка дека паралелно ќе се намалат или зголемат сите криви на приноси за 1%. Анализата на сензитивноста на Банката на зголемување или намалување на пазарните каматни стапки (земајќи во предвид симетрични движења на кривата на принос и постојаност на позициите во билансот на состојба) е следнава:

Во илјади денари	**Добивка за периодот**
На 31 декември 2008	
Приходи од камата (1% зголемување)	18.084
Приходи од камата (1% намалување)	(18.084)
Расходи од камата (1% зголемување)	(11.735)
Расходи од камата (1% намалување)	11.735
На 31 декември 2007	
Приходи од камата (1% зголемување)	30.230
Приходи од камата (1% намалување)	(30.230)
Расходи од камата (1% зголемување)	(16.656)
Расходи од камата (1% намалување)	16.656

Изложеност на валутен ризик - портфолиото кое не се чува за тргување

Банката се изложува на валутен ризик преку трансакциите во странска валута. Банката е убедена дека нето изложеноста се одржува на задоволително ниво преку купување и продажба на девизи заради надоместување на краткорочни одстапувања. Денарот е врзан за еврото и монетарната проекција е дека девизниот курс на денарот во однос на еврото ќе биде стабилен.

Белешки кон финансиските извештаи

4. Управување со финансиски ризици (продолжение)

(г) Пазарни ризици (продолжение)

Изложеноста на Банката на валутен ризик е како што следи:

Во илјади денари	2008				2007			
	МКД	**ЕУР**	**УСД**	**Вкупно**	**МКД**	**ЕУР**	**УСД**	**Вкупно**
Парични средства и паричен еквивалент	156.576	31.907	21.867	210.350	400.612	55.713	119	456.444
Пласмани во други банки	-	310.884	-	310.884	-	462.642	-	462.642
Кредити на други банки	-	2.171.917	-	2.171.917	-	2.031.177	-	2.031.177
Вложувања	166.608	-	-	166.608	-	-	-	-
Останата актива	153	12.748	-	12.901	3.522	5.597	-	9.119
	323.337	2.527.456	21.867	2.872.660	404.134	2.555.129	119	2.959.382
Обврски по кредити	150.872	1.163.845	-	1.314.717	149.445	1.354.130	-	1.503.575
Останати обврски	490	4.716	-	5.206	641	4.171	-	4.812
	151.362	1.168.561	-	1.319.923	150.086	1.358.301	-	1.508.387
Нето изложеност	171.975	1.358.895	21.867	1.552.737	254.048	1.196.828	119	1.450.995
Преземени обврски за кредитирање	-	(59)	-	(59)	-	(29.499)	-	(29.499)
Нето валутна изложеност	171.975	1.358.836	21.867	1.552.678	254.048	1.167.329	119	1.421.496

Белешки кон финансиските извештаи

5. Финансиски средства и обврски

Класификација и објективни вредности

Табелата ја прикажува класификацијата на секоја класа на финансиски средства и обврски на Банката и нивните објективни вредности.

Во илјади денари	*Белешка*	Кредити и побарувања	Чувани-до-доспевање	Останати по амортизирана набавна вредност	Вкупна сметководствена вредност	Објективна вредност
31 декември 2008						
Парични средства и паричен еквивалент	*12*	210.350	-	-	210.350	210.350
Пласмани во други банки	*13*	310.884	-	-	310.884	310.884
Кредити на други банки	*14*	2.171.917	-	-	2.171.917	2.171.917
Вложувања	*16*	-	166.608	-	166.608	166.608
Останата актива	*19*	12.901	-	-	12.901	12.901
		2.706.052	166.608	-	2.872.660	2.872.660
Обврски по кредити	*20*	-	-	1.314.717	1.314.717	1.314.717
Останати обврски	*23*	-	-	5.206	5.206	5.206
		-	-	1.319.923	1.319.923	1.319.923
31 декември 2007						
Парични средства и паричен еквивалент	*12*	456.444	-	-	456.444	456.444
Пласмани во други банки	*13*	462.642	-	-	462.642	462.642
Кредити на други банки	*14*	2.031.177	-	-	2.031.177	2.031.177
Останата актива	*19*	9.119	-	-	9.119	9.119
		2.959.382	-	-	2.959.382	2.959.382
Обврски по кредити	*20*	-	-	1.503.575	1.503.575	1.503.575
Останати обврски	*23*	-	-	4.812	4.812	4.812
		-	-	1.508.387	1.508.387	1.508.387

Белешки кон финансиските извештаи

5. Финансиски средства и обврски (продолжение)

Побарувања по кредити: Банката е единствена банка за развој во Република Македонија. Не постои слична финансиска институција на пазарот. Оттаму, каматните стапки кои Банката ги поставува за овие финансиски инструменти се пазарни каматни стапки. Сметководствениот износ на кредитите на денот на биланс на состојба се доближува до нивната објективна вредност.

Обврски по кредити: Обврските по дологорочните кредити на Банката се кредити од финансиски институции кои нудат финансиски инструменти со специфични услови, камати и доспеаност. Не постојат слични кредити на пазарот. Оттаму, каматните стапки поставени од финансиските институции се пазарни каматни стапки. Објективната вредност на овие фондови се проценува според сегашната вредност на идните парични текови, намалени за каматна стапка на денот на биланс на состојба на Банката за нови слични долгови и остатокот до доспевање. Сметководствениот износ на обврските по кредити на датумот на биланс на состојба се доближува до нивната објективна вредност.

Белешки кон финансиските извештаи

6. Нето приходи од камата

Во илјади денари	*Белешка*	2008	2007
Приходи од камата			
Парични средства и паричен еквивалент	*12*	30.419	8.640
Пласмани во други банки	*13*	21.476	28.857
Кредити на други банки	*14*	114.093	122.503
Кредити и аванси дадени на останати клиенти	*15*	1.293	-
Вложувања	*16*	-	6.188
Вкупно приходи од камата		167.281	166.188
Расходи од камата			
Обврски по кредити	*20*	37.895	48.726
Вкупно расходи од камата		37.895	48.726
Нето приходи од камата		129.386	117.462

Во 2007 година приходите од камати од вложувања во износ МКД 6.188 илјади претставуваат приходи од пласирани средства во државни записи од Гарантниот фонд на Банката (види белешка 16).

7. Нето приходи од провизии и надомести

Во илјади денари	2008	2007
Приходи од провизии и надомести		
Комисионо работење	2.597	6.880
Провизија за раководење	5.471	5.825
Провизија за финансиски гаранции	3.557	5.524
Останати провизии	133	103
	11.758	18.332
Расходи од провизии и надомести		
Провизија за финансиски гаранции	2.405	3.874
Останато	546	960
	2.951	4.834
Нето приходи од провизии и надомести	8.807	13.498

Банката е овластена да работи како агент на Владата на Република Македонија за пласирање на кредити од Италијанската кредитна линија, средства од Проектот за самовработување и Проектот за одржлива енергија финансиран со кредити од Меѓународна банка за обнова и развој преку домашни банки.

Белешки кон финансиските извештаи

7. Нето приходи од провизии и надомести (продолжение)

Дел од провизијата за раководење во износ од МКД 4.506 илјади (2007: МКД 4.330 илјади) претставува провизија за раководење со депозитите од KfW микро кредитната линија. Остатокот во износ од МКД 965 илјади (2007: МКД 1.495 илјади) претставува провизија за раководење со НЕПА Фондацијата.

Приходите од провизија за финансиски гаранции се по основ на склучени договори за гарантирање на наплата при извоз на краток рок. Расходите од провизија за финансиски гаранции се по основ на земени финансиски гаранции од странски реосигурители (види белешка 25).

8. Останати приходи од дејноста

Во илјади денари	***Белешка***	**2008**	**2007**
Ослободување на посебна резерва за вонбилансни ставки		1.596	-
Останато		2.974	1.776
		4.570	1.776

9. Трошоци за вработените

Во илјади денари	**2008**	**2007**
Плати	13.588	12.970
Задолжителни придонеси	6.607	6.419
Надомести на членови на Надзорен Одбор	681	642
Останати трошоци	1.958	2.399
	22.834	22.430

Останатите трошоци за вработените се состојат од трошоци по колективен договор (за исхрана, регрес за годишен одмор и за превоз).

Белешки кон финансиските извештаи

10. Останати расходи од дејноста

Во илјади денари	Белешка	2008	2007
Материјали и услуги		8.729	8.574
Трошоци за службени патувања		799	912
Трошоци за репрезентација и маркетинг		410	753
Осигурување		264	214
Трошоци за усовршување		209	846
Посебна резерва за вонбилансни ставки		-	352
Останато		1.293	1.126
		11.704	12.777

11. Данок од добивка

Признаен во биланс на успех

Во илјади денари	2008	2007
Тековен данок		
Тековна година	11.359	11.204
	11.359	11.204

Усогласување со применета даночна стапка

Во илјади денари	2008	2008	2007	2007
Добивка пред оданочување		112.260		92.183
Данок од добивка	10,0%	11.226	12,0%	11.062
Расходи непризнаени за даночни цели	0,1%	133	0,2%	142
Вкупно данок од добивка во биланс на успех	10,1%	11.359	12,2%	11.204

Белешки кон финансиските извештаи

12. Парични средства и паричен еквивалент

Во илјади денари	2008	2007
Парични средства во благајна	75	96
Депозити во НБРМ	92.434	167.986
Тековни сметки кај странски банки	31.994	55.913
Тековни сметки кај домашни банки	21.780	-
Благајнички записи	64.067	232.449
	210.350	456.444

Согласно Законот за изменување и дополнување на Законот за основање на Македонска банка за поддршка на развојот (Службен весник бр. 130/08) прописите со кои се уредува обврската за држење на задолжителна резерва на сметки кај НБРМ не се применува на изворите на средства на Банката и на обврските на комерцијалните банки по основ на пласмани од средства на банката. Согласно со истоимениот закон, Банката на 31 декември 2008 година нема обврска да издвојува задолжителна резерва. На 31 декември 2007 година паричните средства и паричниот еквивалент го вклучуваат износот од МКД 13.902 илјади кој претставува задолжителна резерва во денари.

Дел од депозитите во НБРМ во износ МКД 88.445 илјади (2007: МКД 80.965 илјади) претставуваат средствата од Гарантниот фонд на Банката. Овие средства служат за издавање гаранции за обезбедување на плаќања по долгорочни кредити за инвестиции одобрени од страна на банки и други финансиски институции во Република Македонија на микро, мали и средни трговци, трговци-поединци и занаетчии (види белешка 24), и не носат камата.

На 31 декември 2008 година Банката нема инвестирано од средствата од Гарантниот Фонд во благајнички записи. На 31 декември 2007 година дел од благајничките записи во износ од МКД 164.475 илјади претставуваат средства од Гарантниот фонд на Банката.

13. Пласмани во други банки

Во илјади денари	2008	2007
Пласмани во странски банки	310.884	462.642
	310.884	462.642

Белешки кон финансиските извештаи

14. Кредити на други банки

Во илјади денари	2008	2007
Кредити на други банки по амортизирана набавна вредност	2.171.917	2.031.177
	2.171.917	2.031.177

Кредити на други банки по амортизирана набавна вредност

Во илјади денари	Бруто износ	Посебна резерва 2008	Сегашна вредност	Бруто износ	Посебна резерва 2007	Сегашна вредност
Поддршка на извозни аранжмани	165.733	(27.388)	138.345	225.192	(43.078)	182.114
Поддршка на развојот на мали и средни претпријатија	1.030.231	(43.174)	987.057	858.348	(38.657)	819.691
Трајни обртни средства	37.862	(742)	37.120	19.860	(320)	19.540
Германско - македонски фонд	7.133	(130)	7.003	20.201	(317)	19.884
Германска кредитна линија	44.417	(35.112)	9.305	69.917	(35.579)	34.338
Германска микро кредитна линија	794.212	(15.085)	779.127	756.941	(14.343)	742.598
Развојна Банка при Советот на Европа	217.868	(3.908)	213.960	216.925	(3.913)	213.012
	2.297.456	(125.539)	2.171.917	2.167.384	(136.207)	2.031.177

Во илјади денари	2008	2007
Специфична посебна резерва		
Состојба на 1 јануари	136.207	153.925
Загуба поради оштетување за годината		
Ослободување на посебна резерва	(10.668)	(17.718)
Состојба на 31 декември	125.539	136.207

Белешки кон финансиските извештаи

15. Кредити и аванси дадени на останати клиенти

Во илјади денари	**2008**	**2007**
Кредити и аванси дадени на останати клиенти по амортизирана набавна вредност	36.709	31.349
Намалени за специфична посебна резерва	(36.709)	(31.349)
	-	-

Во илјади денари	**2008**	**2007**
Специфична посебна резерва		
Состојба на 1 јануари	31.349	14.694
Загуба поради оштетување за годината		
Дополнителна резерва	5.360	16.655
Состојба на 31 декември	36.709	31.349

16. Вложувања

Во илјади денари	**2008**	**2007**
Вложувања во должнички инструменти со фиксна камата чувани-до-достасаност	166.608	-
	166.608	-

Вложувања во должнички инструменти со фиксна камата чувани-до-достасаност

Во илјади денари	**2008**	**2007**
Државни записи	166.608	-
	166.608	-
Специфична посебна резерва		
Состојба на 1 јануари	-	367
Отпис	-	(367)
Состојба на 31 декември	-	-

Белешки кон финансиските извештаи

16. Вложувања (продолжение)

На 31 декември 2008 година (2007: нема) државните записи претставуваат средства инвестирани од Гарантниот фонд на Банката. Банката може да пласира до 70% од средствата на Гарантниот фонд во краткорочни хартии од вредност издадени од државата и од НБРМ со рок на достасаност до три месеци.

17. Недвижности и опрема

Во илјади денари	Градежни објекти	Мебел и опрема	Моторни возила	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2008	120.584	18.959	5.240	144.783
Зголемување	-	1.847	-	1.847
Отуѓување и расходување	-	(175)	-	(175)
На 31 декември 2008	120.584	20.631	5.240	146.455
Амортизација				
На 1 јануари 2008	8.012	12.516	5.066	25.594
Амортизација за годината	3.014	2.373	174	5.561
Отуѓување и расходување	-	(175)	-	(175)
На 31 декември 2008	11.026	14.714	5.240	30.980
Сегашна вредност				
Состојба на 1 јануари 2008	112.572	6.443	174	119.189
Состојба на 31 декември 2008	109.558	5.917	-	115.475

На 31 декември 2008 година Банката нема дадени недвижности и опрема под залог (2007: нема).

Белешки кон финансиските извештаи

18. Нематеријални средства

Во илјади денари	**Софтвер и лиценци**
Набавна вредност	
На 1 јануари 2008	4.445
Зголемување	405
На 31 декември 2008	4.850
Амортизација	
На 1 јануари 2008	2.238
Амортизација за годината	779
На 31 декември 2008	3.017
Сегашна вредност	
На 1 јануари 2008	2.207
На 31 декември 2008	1.833

19. Останата актива

Во илјади денари	**2008**	**2007**
Пресметана недостасана провизија од Италијанска кредитна линија	1.079	1.766
Побарувања за провизија за раководење	2.284	2.185
Побарувања за продадени станови	4.346	4.719
Останато	5.192	449
	12.901	9.119

20. Обврски по кредити

Оваа белешка обезбедува информации за договорните услови за каматоносните кредити кои ги има земено Банката. За повеќе информации во однос на изложеноста на Банката на каматен и валутен ризик (види белешка 4).

Белешки кон финансиските извештаи

20. Обврски по кредити (продолжение)

Во илјади денари	2008	2007
Обврски по кредити	1.314.717	1.503.575
	1.314.717	1.503.575

Рокови и услови на обврските по кредити се како што следи:

				2008		2007	
Во илјади денари	**Валута**	**Номинална каматна стапка**	**Година на достасување**	**Номинална вредност**	**Сметководствена вредност**	**Номинална вредност**	**Сметководствена вредност**
Германска кредитна линија (KfW)	ЕУР	шест месечен ЕУРИБОР + 1,85%	2003-2010	95.860	95.860	352.210	352.210
Микро германска кредитна линија (KfW)-II транша	ЕУР	0.75% - 2,00%	2014-2044	379.823	379.823	378.520	378.520
Микро германска кредитна линија (KfW)- III транша	ЕУР	2,00%	2017-2037	470.910	470.910	406.991	406.991
Министерство за финансии	МКД	1,00%	2011-2031	150.872	150.872	149.475	149.475
Развојна Банка при Советот на Европа (CEB)	ЕУР	три месечен ЕУРИБОР плус 0,28%	2009-2013	217.252	217.252	216.379	216.379
				1.314.717	1.314.717	1.503.575	1.503.575

Обврски по кредити од Микро германска кредитна линија (KfW) - II транша и Микро германска кредитна линија (KfW) - III транша се обезбедени со гаранции од Република Македонија. Обврски по кредити од Германска кредитна линија (KfW) и Развојна Банка при Советот на Европа (CEB) се обезбедени со гаранции од Владата на Република Македонија.

21. Посебна резерва за вонбилансни ставки

Во илјади денари	*Белешка*	2008	2007
Состојба на 1 јануари		4.115	3.763
(Приход) / расход за годината	8	(1.596)	352
Состојба на 31 декември	25	2.519	4.115

Белешки кон финансиските извештаи

22. Нето обврски од комисионо работење

Во илјади денари	2008	2007
Побарувања од комисионо работење	1.026.684	646.579
Обврски од комисионо работење	(1.026.684)	(646.579)
	-	-

Банката е овластена да биде банка агент на Владата на Република Македонија, пласирајќи ги кредитите од Италијанската кредитна линија, од средствата од Република Македонија за Проектот за самовработување и средствата од Меѓународна банка за обнова и развој за Проектот за одржлива енергија на крајните должници преку селектирани комерцијални банки од Република Македонија.

23. Останати обврски

Во илјади денари	2008	2007
Грант од државата (одложен приход)	815	815
Обврски за премии за осигурување	709	432
Обврски од добавувачи	544	707
Останато	3.138	2.858
	5.206	4.812

24. Капитал и резерви

Акционерски капитал

	Обични акции	
Во број на акции	2008	2007
На 1 јануари - целосно платени	300.000	300.000
На 31 декември - целосно платени	300.000	300.000

Одобрениот акционерски капитал се состои од 300.000 (2007: 300.000) обични акции. Обичните акции се со номинална вредност од МКД 3.108. Државата како единствен сопственик има право на дивиденда кога ќе биде објавена и има право на еден глас на Собрание на Банката за еквивалент од 1 обична акција (2007: 1 обична акција). Согласно Законот за основање на Македонска банка за поддршка на развојот, дивидендата што и припаѓа на државата се распоредува во резервите на Банката. Сите акции носат право на сразмерно учество во поделбата на остатокот на стечајната, односно ликвидационата маса.

Вкупниот уплатен акционерски капитал е во државна сопственост.

Белешки кон финансиските извештаи

24. Капитал и резерви (продолжение)

Средства на резерви

Резервите на Банката се формирани од распределба на добивката и може да се употребат за покривање на загубите. Ваквите резерви не можат да се распоредат на акционерите освен во случај на ликвидација на Банката.

Резерви на сигурност

Резервите на сигурност служат за покривање на ризиците од вршење на осигурување и реосигурување на побарувања врз основа на извршен извоз на комерцијални и некомерцијални ризици, како и на осигурување и пасивно реосигурување на странски инвестиции во Република Македонија и на инвестиции на домашни трговски друштва во странство од некомерцијални ризици. Резервите на сигурност се формираат со издвојување на дел од уплатените премии и дел од задржаната добивка издвоени од добивката на државата. Висината на резервите на сигурност ја утврдува Владата на Република Македонија.

Гарантен фонд

Средствата од Гарантниот фонд се користат за издавање гаранции за обезбедување на плаќања по долгорочни кредити за инвестиции одобрени од страна на банки и други финансиски институции во Република Македонија на микро, мали и средни трговци, трговци-поединци и занаетчии. Изложеноста на Гарантниот фонд спрема одделна банка не може да го надмине износот на средствата на фондот. Гарантниот фонд гарантира до една третина од кредити со вредност до ЕУР 150.000 при што износот на гаранцијата не може да надмине ЕУР 35.000. Средствата на Гарантниот фонд се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија, како неповратен депозит во износ од МКД 265.000 илјади, донации од земјата и странство, приходи од провизии за издадени гаранции, приходи од пласмани во хартии од вредност и други извори. Средствата од Гарантниот фонд се чуваат на посебна сметка во НБРМ.

25. Потенцијални и преземени обврски

Банката има потенцијални обврски по основ на издавање на финансиски гаранции за гарантирање на наплатата при извоз на краток рок. Заради намалување на ризикот од ненаплатливост Банката зема финансиски гаранции од странски осигурителни институции во износ од 70% до 90% (2007: од 70% до 90%) од гарантираниот износ.

Белешки кон финансиските извештаи

25. Потенцијални и преземени обврски (продолжение)

Овие потенцијални обврски имаат вонбилансен кредитен ризик затоа што во билансот на состојба се признаваат само провизиите и исправките за потенцијални загуби сè до моментот кога преземените и потенцијални обврски ќе бидат исполнети или ќе достасаат. Голем дел од преземените и потенцијални обврски ќе достасаат без да бидат авансирани во целост или делумно. Поради тоа, износите не претставуваат идни парични текови.

Во илјади денари	***Белешка***	**2008**	**2007**
Гаранции		113.280	92.827
Преземени обврски за кредитирање		59	29.499
Посебна резерва	*21*	(2.519)	(4.115)
		110.820	118.211

26. Трансакции со поврзани страни

Во согласност со Статутот на Банката врховно тело е Собранието на Банката. Целосната контрола на Банката е во рацете на неизвршни директори (Надзорен Одбор) кои го застапуваат државниот капитал, а кои ги именува Владата на Република Македонија.

Банката не смее да одобрува кредити и издава гаранции на државата, јавните претпријатија и на институциите што се буџетски финансирани.

Трансакции со државни институции

На крајот на годината трансакциите со државни институции, кои се сметаат за поврзани страни, биле како што следи:

(i) ***Вложувања издадени од државни институции***

Во илјади денари	**Државни институции**	
	2008	**2007**
Вложувања на 1 јануари	-	158.277
Приливи од вложувања во текот на годината	-	(158.277)
Вложувања во текот на годината	166.608	-
Вложувања на 31 декември	166.608	-
Приходи од камата	-	6.188

Белешки кон финансиските извештаи

26. Трансакции со поврзани страни (продолжение)

(ii) ***Обврски по кредити кон државни институции***

Во илјади денари	Државни институции 2008	2007
Обврски по кредити на 1 јануари	149.475	144.439
Обврски по кредити земени во текот на годината	-	980
Пресметана камата	1.397	4.056
Обврски по кредити на 31 декември	150.872	149.475
Расходи од камата	1.427	1.386

(iii) ***Останати трансакции со државни институции***

Во илјади денари	Државни институции 2008	2007
Приходи од провизии и надомести за комисионо работење	2.597	6.880
Останати обврски	815	815

(iv) ***Транскации со клучниот менаџерски персонал***

Во илјади денари	2008	2007
Краткорочни трошоци за вработените	8.604	9.824
	8.604	9.824

27. Последователни настани

На 22 декември 2008 година во Службен Весник број 159 беа објавени измени на Законот за Данок на добивка и Законот за Персонален данок на доход кои почнуваат да важат од 1 јануари 2009 година. Со измените, концептот на оданочанување на добивките кои ги остваруваат претријатијата во Република Македонија претрпе значајни измени, од кои најзначјна претставува неоданочувањето на нераспределената добивка. Дополнително се воведоа и значајни измени во оданочувањето на физичките лица.

Во февруари 2009 година Владата на Република Македонија на сметка на Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје префрли средства во износ од МКД 360.000 илјади наменети за проектот Самовработување со кредитирање.